

РЕШЕНИЕ

№ 226

гр. София, 01.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на осми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Десислава Б. Николова
Михаил Малчев

при участието на секретаря Ваня Ил. И.а
като разгледа докладваното от Михаил Малчев Въззивно гражданско дело № 20231000501585 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С решение от 27.02.2023 г. по гр. д. № 14 110/2020 г. по описа на СГС 1-б състав, са осъдени на основание чл. 26 ЗОДОВ Административен съд София - град и Върховен административен съд да заплатят солидарно на Х. Т. И. сумата от 3 000 лв. - обезщетение за причинени неимуществени вреди от нарушаване на правото му на разглеждане и решаване в разумен срок на адм.д. № 11607/2019 г. на АССГ, ведно със законната лихва от 21.12.2020 г. до окончателното изплащане, като е отхвърлен искът за сумата над присъденото обезщетение до пълния заявен размер от 26 000,00 лева като неоснователен. Със същото решение е отхвърлен като неоснователен предявеният от Х. Т. И. срещу Прокуратурата на Република България иск по чл. 26 ЗОДОВ за присъждане на обезщетение в размер на 26 000,00 лева, дължимо солидарно с Административен съд София - град и Върховен административен съд за причинени неимуществени вреди от нарушаване правото му на разглеждане и решаване в разумен срок на адм. д. № 11607/2019 г. на АССГ.

Против решението е постъпила 1./ въззивна жалба от Върховен административен съд в осъдителните му части, в които жалбоподателят е осъден солидарно с АССГ да заплати на ищеца сумата от 3 000 лв., представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от нарушаване правото му на разглеждане и решаване в разумен срок на адм. д.

№ 11607/2019 на АССГ. Твърди се, че първоинстанционният съд е извел като основание за ангажиране на отговорността на ВАС забавянето на съда при произнасяне по депозираната до него молба за определяне на срок при бавност. Твърди се, че произнасянето на съда със съдебен акт в инструктивните срокове не можело да обоснове извод за забавено правосъдие. Освен това били налице обективни факти относно времето за администриране на подадената молба и поведението на ищеца чрез подаване на неоснователна молба, от което следвало, че молителят е допринесъл за забавата чрез злоупотреба с права. На следващо място се излага, че първоинстанционният съд е присъдил обезщетение в необосновано завишен размер. Присъденото обезщетение не било в съответствие с изискванията на чл. 52 ЗЗД. Иска се отмяна на решението в обжалваната му част като неправилно и вместо него постановяване на ново по същество, с което се отхвърли иска или в условията на евентуалност се намали присъденото обезщетение.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК е подаден отговор от ищеца Х. И., чрез пълномощник от адв. С. И., с възражения, че подадената жалба е неоснователна и необоснована. Твърди се, че оплакванията на ВАС относно характера на срока за произнасяне по молбата за бавност са неоснователни, тъй като ако срокът е инструктивен, би бил неефективно правно средство по смисъла на ЕКПЧ. Излага се, че ВАС не можел да се позовава на собствените си актове относно исковите претенции за забавяне на правосъдието. Оспорва се твърдението на ВАС, че първоинстанционният съд не е определил ясно критериите на основата, на които е определил обезщетението за неимуществени вреди.

В отговора е инкорпорирана и 2./ насрещна въззивна жалба от адв. С. И., САК - процесуален представител на Х. Т. И.. Твърди се, че решението в частта, в която искът против Прокуратура на Република България е отхвърлен, е неправилно. Въвежда се твърдението, че прокуратурата е орган на съдебната власт и попада в кръга лица, носещи отговорност по чл. 26 ЗОДОВ, въпреки че е била страна в конкретното производство. Излага се, че първоинстанционното решение не е в унисон с практиката на ЕСПЧ и размерът на присъденото обезщетение е в необосновано занижен размер. Твърди се, че първоинстанционният съд е допуснал съществено процесуално нарушение, като не е разгледал изложените доводи относно умисъл в действията на АССГ и Прокуратура на РБ и било налице нарушение на материалния закон с оглед неправилното прилагане на нормите на ЕКПЧ и чл. 52 ЗЗД относно размера на обезщетението. Иска се отмяна на решението в обжалваната му част като неправилно и вместо него да постанови ново, с което да се уважи предявения иск до размера на 7 000 лв, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното заплащане на присъденото обезщетение, и да се ангажира солидарна отговорност на Прокуратура на Република България.

Постъпила е 3./ въззивна жалба от Административен съд София – град,

чрез упълномощен представител съдия С. К., против решението в осъдителната му част. В същата се излага, че решението в частта, в която Административен съд София - град е осъден солидарно с Върховен административен съд да заплати на ищеца Х. И. сумата от 3 000 лв., представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от нарушаване правото му на разглеждане и решаване в разумен срок на адм. д. № 11607/2019 на АССГ, е неправилно. Твърди се, че неправилно първоинстанционният съд е приел, че е налице забавено правосъдие по адм.д. № 11607/2019 г. Излага се, че първоинстанционният съд не е обосновал периода от време, за който се дължи законната лихва върху обезщетението. Неясно било позоваването на съда на задължителна практика на ВКС и Европейския съд по правата на човека относно твърденето и доказването на неимуществените вреди. Освен това не били ясно мотивите на съда относно определянето на размера на присъденото обезщетение. Твърди се, че първоинстанционният съд неправилно е осъдил АССГ да заплати сумата от 400,00 лв., представляващо адвокатско възнаграждение, а ищецът следвало да претендира разноските по друг ред. Излага се, че решението почива на предположения и е налице обръщане на доказателствената тежест относно доказването на неимуществените вреди, което не е предвидено в исковете по ЗОДОВ. Претендира се да се отмени решението в оспорената му част и в частта за разноските, като вместо него се постанови решение, с което бъде отхвърлен предявения иск изцяло.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК е подаден отговор на 3/ въззивна жалба от адв. С. И., САК, процесуален представител на Х. Т. И.. В същия се излага, че подадената жалба е неоснователна и следва да бъде оставена без уважение. Въвеждат се твърдения, че забавянията на процесното дело са резултат от грешното прилагане на закона. Твърди се, че АССГ не подкрепят въведените в 3/ въззивна жалба доводи за забава от страна на АССО с доказателства. Намира, че възраженията относно началната дата на присъдената законна лихва, размера на неимуществените вреди, неучастието на АССГ в частното производство по обжалване на връщането на исковата молба и адвокатското възнаграждение са неоснователни.

В срока за отговор е подадена и 4./ насрещна въззивна жалба от адв. С. И., САК, процесуален представител на Х. Т. И., срещу решение № 260370/27.02.2023 г. по гр. д. № 14110/2020 г. по описа на СГС, Гражданска колегия, I отделение, 6-ти състав. В същата се излагат твърдения, идентични на тези от 2./ насрещна въззивна жалба. Претендира се да се отмени решението в обжалваната му част като неправилно и вместо него да постанови ново, с което да се уважи предявения иск до размера на 7 000 лева, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното заплащане на присъденото обезщетение, и да се ангажира солидарна отговорност на Прокуратура на Република България.

Подаден е отговор на 4./ насрещна въззивна жалба от Административен съд София - град чрез упълномощен представител съдия С. К.. В същия се

излага, че 4./ насрещна въззивна жалба е неоснователна и необоснована. Твърди се, че в горепосочената въззивна жалба се въвеждат нови основания за присъждане на обезщетение, което към настоящия момент е недопустимо. Въвеждат се твърдението, че цитираната от ищеца практика на ЕСПЧ не е относима към конкретния казус.

Постъпила е 5./ частна жалба от адв. С. И., САК, процесуален представител на Х. Т. И., срещу определение 262461/11.04.2023 г. по гр. д. № 14110/2020 г. по описа на СГС. В същата се излага, че обжалваното определение е в противоречие с принципа на чл. 6, пар. 1 от ЕКПЧ и практиката на ВКС, САС, КС и ЕСПЧ. Твърди се, че правилно в решението си първоинстанционният съд не е присъдил разноски за процесуално представителство на ВАС, но с атакуваното определение съдът е изменил неправилно решението си в частта за разноските. Претендира се да се отмени или обезсили определение 262461/11.04.2023 г. по гр. д. № 14110/2020 г. по описа на СГС, Гражданска колегия, I отделение, 6-ти състав.

Представителят на Апелативна прокуратура – София, конституирана като контролираща страна по смисъла на чл. 10, ал. 1 ЗОДОВ, изразява становище за основателност на въззивните жалби на ВАС и АССГ, респективно за неоснователност на насрещната въззивна жалба на Х. Т. И..

Въззивните жалби, насрещната въззивна жалба и частната жалба са подадени в срока и от активно легитимирани страни в процеса против валидно и допустимо съдебно решение, съответно определение, подлежащи на въззивно обжалване, поради което са допустими и следва да бъдат разгледани по същество.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбата.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо.

СОФИЙСКИЯТ АПЕЛАТИВЕН СЪД, след преценка на изложените от страните твърдения, доводи и възражения и на доказателствата по делото, съобразно разпоредбата на чл. 235 ГПК, приема следното:

Производството пред Софийски градски съд е образувано по субективно съединени иски с правно основание чл. 26 ЗОДОВ от Х. Т. И. срещу Административен съд - София -град (АССГ), Върховен административен съд (ВАС) и Прокуратурата на Република България (ПРБ) за солидарното им осъждане да заплатят обезщетение в размер на 26 000 лева за причинени неимуществени вреди от нарушаване правото на ищеца на разглеждане и решаване в разумен срок съгласно чл.6 §1 от ЕКЗПЧОС на адм. дело № 11607/2019 г. на АССГ, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба - 21.12.2020 г. до окончателното плащане.

Въззивният съд е обвързан само от наведените доводи за неправилност

на първоинстанционното решение – арг. чл. 269, изр. 2 ГПК, поради което следва да се произнесе само в пределите на релевираните доводи във въззивната жалба, а служебно, само когато неправилно е приложена императивна материалноправна разпоредба.

В случая с въззивните жалби е направено оплакване относно фактите и приложимото право, което очертава обхвата на въззивната проверка за правилност.

Не се установи при въззивната проверка нарушение на императивни материално правни норми. Първоинстанционният съд е изложил фактически констатации и правни изводи, основани на приетите по делото доказателства, които въззивният съд споделя и на основание чл. 272 ГПК, препраща към тях, без да е необходимо да ги повтаря. Относно правилността на първоинстанционното решение въззивният съд намира наведените с въззивните жалби доводи за неоснователни с изключение на оплаквания на ВАС.

За да постанови обжалваното съдебно решение, първоинстанционният съд обосновано е приел, че в разглеждания случай е налице хипотезата на чл. 26 ЗОДОВ.

По категоричен начин се установява, че на 11.10.2019 г. Х. Т. И. е депозирал пред АССГ иск срещу ГДИН за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди от забавеното с пет месеца и три седмици представяне на затворническото му досие по образуваното пред СГС - НО дело по молба за условно предсрочно освобождаване. Образувано било адм. д. № 11607/2019 г. на АССГ, 19 състав. С разпореждане от 18.10.2019 г. докладчикът е разпоредил препис от исквата молба и приложенията да се изпратят на ответника за отговор. На 25.11.2019 г. е постъпил писмен отговор от ГДИН и делото е било насрочено за разглеждане в открито съдебно заседание на 18.12.2019 г. На същото открито с. з. не се е явил представител на СГП, която участвала като контролираща страна в процеса - чл. 10, ал. 1 ЗОДОВ и чл. 286 ЗИНЗС, поради което и само на това основание делото е било отложено за друга дата. С писмо от 20.12.2019 г. докладчикът е сигнализирал административния ръководител на СГП, че делото е било отложено, поради неявяване на представител на контролиращата страна, чието участие е задължително, е указания да се вземат мерки за предотвратяване в бъдеще на такова поведение. Видно от постъпил отговор, неявяването на прокурор се установило, че било по причина, че в графика за заседанията СГП не е отразила, че делото е по ЗОДОВ, т.е. отрича се умисъл.

На 19.12.2019 г. е била подадена молба по чл. 255 ГПК от ищеца пред горестоящия съд - ВАС с искане да укаже на СГП, че следва да изпрати представител на делото пред АССГ, както и да задължи АССГ да разгледа делото в едноседмичен срок. По образуваното въз основа на молбата адм. д. № 2/2020 г. на ВАС, съдът е приел, че няма забавяне в разглеждане на производството, тъй като АССГ е насрочил делото в разумен срок за

обезпечаване призоваването на СГП, поради което е отхвърлил молбата като неоснователна. Актът на ВАС по чл. 255 ГПК е постановен на 10.02.2020 г.

Насроченото за 22.01.2020 г. заседание по адм. д. № 11607/2019 г. пред АССГ е било отложено, поради обстоятелството, че материалите по делото били изпратени на ВАС във връзка с молбата на ищеца по чл.255 ГПК и делото все още не е било върнато на първостепенния съд. По същата причина е било отложено и заседанието на 05.02.2020 г. Делото от ВАС било върнато на АССГ на 14.02.2020 г., а последващо заседание било насрочено за 16.03.2020 г. Заседания на 16.03.2020г. и на 09.04.2020г. не са били проведени, поради обявеното в страната извънредно положение, заради разпространяващата се епидемия от вирусно заболяване „Ковид - 19“. Първото заседание, на което е бил даден ход на делото е с дата 20.05.2020 г., когато било направено доказателствено искане от ответника ГДИН за събиране на доказателства, а уважаването му от съда довело до отлагане на делото за 17.06.2020 г., когато било обявено за решаване. Решение било постановено на 01.07.2020 г. С него искът на Х. Т. И. е бил отхвърлен като недоказан.

Срещу решението е постъпила жалба и на 26.07.2020 г. е било образувано касационно адм. д. № 7161/2020 г. на Х касационен състав на АССГ. Проведено било едно съдебно заседание по спора на 16.10.2020 г. и второ на 13.11.2020 г. за поправка на протокола. При ревизия на решението, съдът е приел, че същото е постановено при съществено нарушение на процесуалните правила, поради което следва да бъде отменено, а делото върнато на АССГ за ново разглеждане от друг състав. Решението е постановено на 11.12.2020 г.

Видно от представено от ищеца в настоящото производство определение от 25.11.2022г., след връщане на делото за ново разглеждане същото е било образувано под № 340/2021 г. С този акт производството е било прекратено, а делото изпратено на ВАС за определяне на друг равен по степен на АССГ съд, който да разгледа претенцията, поради отвеждане на всички съдии от трите отделения на АССГ. До приключване на устните състезания по настоящото дело няма данни да е постановено решение по иска на Х. Т. И. срещу ГДИН.

Въззивният съд приема за безспорна допустимостта на предявения иск. В случай на твърдяно забавяне на разглеждане на дело в разумен срок, да се предпоставя иска по чл. 2б ЗОДОВ от приключване на това производство само по себе си би било нарушение на правото по чл.6 §1 от ЕКЗПЧОС. Ето защо, в ал. 2 на чл. 8 е посочено, че останалите предпоставки касаят само приключилите, но не и висящите производства. Изводите се подкрепят и от ал. 3 на чл. 2б, където изрично е предвидено, че предявяването на иск за обезщетение за вреди по висящо производство не е пречка за предявяване на иск и след приключване на производството. В тази насока е практиката на ВКС - решение № 210 от 15.06.2015 г. на ВКС по гр. д. № 3053/2014 г., III г.

о., решение № 153/13.06.2018г по гр. д.№ 4658/2017г. на IV г. о. и др., която напълно се споделя от настоящия съдебен състав.

Отговорността по реда на ЗОДОВ е на Държавата, която по предявен иск се представлявана от процесуален субституент - едно или повече съдилища, в които е разглеждано делото. Тази отговорност е обективна. На обезщетение по реда на чл. 26 ЗОДОВ подлежат вредите - имуществени и неимуществени, причинени от неразумната продължителност на съдебното производство. Държавата отговаря за забавянето на разглеждането и решаването на делото от предявяването на иска до влизането в сила на решението, като спазването или неспазването на инструктивните срокове за извършване на отделните съдопроизводствени действия е без значение. Релевантна е общата продължителност на делото с оглед неговата фактическа и правна сложност. Съдът установява осъществяването на отделните забавяния и причината, която ги е предизвикала, доколкото държавата не отговаря за забавянията, дължащи се на поведението претендиращата обезщетение страна. Тя отговаря за всички останали забавяния, в т. ч. за тези вследствие поведението на вещите лица и насрещната страна по делото, защото е длъжна да установи правила, както и спазването им, за да бъдат осуетявани последиците от недобросъвестно упражняване на права и недобросъвестно изпълняване на задължения.

Анализът на събраните доказателства в хода на първоинстанционното производство води до категоричен извод на въззивния съд, че забава в разглеждането на исковата претенция на Х. И. по адм. д.№ 11607/2019г. на АССГ е налице. Повдигнатият от ищеца пред АССГ правен спор все още не е решен. Към момента на приключване на съдебното дирене пред първоинстанционния съд съденото производство е било продължило 3 години, 3 месеца и 20 дни. Отмяната на решението по адм. д. № 11607/2019г. на АССГ и започването на съдебното производство от начален етап не препятства възможността да се търси отговорност от държавата, чрез АССГ, за допуснатото забавяне. Обстоятелството, че след връщането на делото за ново разглеждане, заседания не са били реално провеждани, поради поискан от страна на пълномощника на ищеца отвод на целия състав на АССГ, който е уважен, не изключва отговорността. Това не е извинителна причина за забавянето на производството. В резултат на извършените от съдиите от трите отделения отводи, производството се е забавило с почти две години и общо е продължаващо повече от три години. Освен това предмет на делото е иск, който не съставлява фактическа и правна сложност. Тази забава при разглеждане на делото пред АССГ надхвърля неразумно обичайния срок за решаване на дело с такъв предмет. При заявен отвод на всички съдии от АССГ, които са приели искането за основателно и са се отвели от разглеждане на делото, грижа на съда е да обезпечи процеса така, че да ограничи забавата от отводите. Отговорността на държавата не е обусловена от това дали лицата от състава на съдебните органи са виновни и дали те са нарушили съществуващите правила, или са ги спазили стриктно, но въпреки

това е налице забавяне над разумния срок. Поради изложени съображения в тази насока изводите на двете съдебни инстанции съвпадат. Констатираното забавяне при разглеждането на административното дело, образувано по иск на Х. Т. И. срещу ГДИН, не е в разумен срок, за което отговорност следва да носи Държавата в лицето на АССГ.

Настоящият съдебен състав обаче не споделя изводите на първоинстанционния съд, че за забавянето на съдебното производство е допринесло произнасянето на ВАС по молбата на ищеца по реда на чл. 255 ГПК. Действително не е било съобразено изискването за бързина, залегнало в чл. 257 ГПК. Разпоредбата указва, че горестоящият съд следва да се произнесе в едноседмичен срок от постъпването на молбата по чл. 255 ГПК. Определението по адм. д. № 2/2020 г. на ВАС, образувано по тази молба, която е била депозирана на 19.12.2019г., е постановено на 10.02.2020 г. Това макар и забавено произнасяне не се е отразило съществено на протичането на производството по адм. д. № 11607/2019г. на АССГ. Самият първоинстанционен съд констатира, че от материалите по адм. д. № 11607/2019г. на АССГ и касационно адм. д. № 7161/2020 г. на АССГ се установява ритмично и срочно движение на делото. Докладчикът по адм. д. № 11607/2019г. е извършил проверка за допустимост на исковата молба и е разпоредил връчване на книжата на насрещната страна седмица след сезиране на съда и четири дни след образуване на делото. Книжата са били своевременно връчени на ГДИН, който е подал отговор на 25.11.2019 г. Делото е било насрочено за срок по-кратък от месец, което държи сметка както за нужното за призоваване на страните време, така и на техните права да бъдат уведомени навреме. Отлагането е по причина неявяване на представител на контролиращата страна, чието задължително участие е изрично регламентирано в специалния закон, поради което съдът е бил длъжен да отложи делото и сам да не допусне процесуално нарушение. За следващите две заседания съдът е бил препятстван да осъществи действия по разглеждане на делото, тъй като материалите са били във ВАС по молба на ищеца за бавност. Следващите две заседания са отложени, заради въведените в страната извънредни мерки във връзка с разпространяващото се заболяване от „Ковид -19“. На практика, първото съдебно заседание се е състояло на 20.05.2020г. и на 17. 06.2020г. делото е било обявено за решаване. Решение е постановено в срок по-кратък от месец. Такива са и сроковете между датите на заседанията. Решението е отменено като неправилно, поради съществено нарушение на закона. Инстанционният контрол е протекъл за по-малко от пет месеца. Ето защо до 11.12.2020 г., когато е отменено решението на АССГ и делото е върнато за разглеждане от друг състав не е налице неоправдано забавяне. Токова се случва след 11.12.2020 г. Освен това не без значение е, че молбата по чл. 255 ГПК е била неоснователна. Действително чрез нея е упражнено процесуално право, но не следва последиците от това упражнено право, да водят до отговорност за забавяне на производството, за която да отговаря съдът. Страните сами решават как и дали да упражняват

процесуалните си права, като съдът не следва да отговаря за незаконосъобразно упражнени процесуални права. В тези случаи рискът за забавяне на производството при тяхното упражняване, следва да се носи от съответната страна. Поради изложените съображения настоящият съдебен състав намира, че предявеният срещу ВАС иск е неоснователен и в частта, с която същият е уважен първоинстанционното решение следва да бъде отменено.

Напълно неоснователно е възражението на въззивника по насрещната жалба И., че в случая Прокуратура на Република България следва да носи отговорност за забавеното съдебно производство. Безспорно е, че Прокуратура е страна в производството и няма решаващи функции. За нейното поведение отговорност носи съда, като ръководещ съдебното производство орган. В случая, докладчикът по адм. д. № 11607/2019г. на АССГ е взел незабавно мерки, като непосредствено след заседанието на 18.12.2019 г., отложено поради неявяване на представител на прокуратурата, е известил административния ръководител на СГП за пропуски и е указал дължимото поведение. Отговорността на АССГ не се ангажирана за бездействие, свързано е непроведени мерки за дисциплиниране на страните в производството, а за обективното забавяне на делото от АССГ - поради нарушаване на процесуалните правила при първоначалното разглеждане на делото, констатирано от касационния състав на АССГ, и поради необезпечаване бързото движение на делото при предпоставки за масов отвод.

Първоинстанционният съд е отчетел всички релевантни обстоятелства, свързани с определянето на размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди. В тази връзка конкретно и обосновано е съобразено, че настъпили за ищеца неимуществените вреди, изразяващи се в чувство за малоценност от незачитане на личните и гражданските му права, наложено от обективния факт, че повече от три години съд не се е произнесъл по искането му. Настоящият съдебен състав също споделя разбирането, че съществува оборима презумпция, че неразумната продължителност на производството причинява именно такива неимуществени вреди. В тази насока е както практиката на ВКС – например решение № 60242 от 13.01.2022 г. на ВКС по гр. д. № 339/2021 г., III г. о., така и трайната практика на Европейския съд по правата на човека по този въпрос. Ето защо, поначало не е необходимо ищецът да доказва обичайните, типични неимуществени вреди, които винаги се търпят от лице, спрямо което гражданското съдебно производство е продължило извън рамките на разумния срок, като притеснения за неговото развитие и евентуален неблагоприятен изход, накърняване на чувството му за справедливост и на доверието му в правораздаването и изобщо в държавността поради забавянето на делото. Поради изложеното липсата на събрани доказателства как конкретно се е отразило забавянето на делото по отношение на Х. Т. И. има значение единствено при преценка на размера на дължимо обезщетение. Тъй като в случая, не се установява настъпване на

различни от описаните по-горе обичайни вреди върху психическото и емоционалното състояние на ищеца, обосновано е заключено от първоинстанционния съд, че неимуществени вреди са налице, но същите не надхвърлят обичайното преживяване.

Въззивният съд приема, че първата инстанция законосъобразно е съобщила критериите за присъждане на справедливо обезщетение - продължителност на забавянето, характера на производството пред АССГ, както и икономическите критерии за страната. Поради това правилно е определила дължимото обезщетение за ищеца в размер на 3000 лева, до който размер исковата претенция е уважена. Следва да се направи извод, че определеният размер отговаря на принципа на справедливостта, прогласен в чл. 52 ЗЗД и е съобразен с предназначението на обезщетението да поправи претърпените лични страдания от неоправданото забавяне на съдебното производство. В тази насока основателно първоинстанционния съд е съобразил и че в случая не са събрани доказателства И. да е преживял психически и емоционални страдания, надвишаващи значително по интензитет обичайните, като е отхвърлил предявеният иск за обезщетяване на неимуществени вреди над уважения размер до пълния предявен такъв от 26 000 лв. Основателно е и изтъкнато от първоинстанционния съд, че производството пред АССГ не касае иск, уважаването на който пряко да е свързан с охрана на трудовите му права или опазване на неговото здраве и живот, не касае и гражданския му статус. В този смисъл, не е производство, което да е свързано с охрана на права, които да обосновават исканото завишение. По тези причини и производствата по ЗОДОВ не са уредени като бързи производства.

Изложените правни аргументи от първоинстанционния съд, въз основа на които е определил размера на дължимото обезщетение за претърпените неимуществени вреди от пострадалия, са законосъобразни, обосновани са при правилно прилагане на закона (чл. 52 ЗЗД) и след анализ на събраните по делото доказателства, поради което настоящият състав счита, че постановеното решение е правилно и следва да се потвърди изцяло в тази част.

Неоснователни са възраженията и на въззивника АССГ, и на въззивника по насрещната жалба И., за неправилна преценка от страна на първоинстанционния съд, която да е довела до определяне на несъответен и несправедлив размер на обезщетение. Последният, както вече беше посочено, според настоящият съдебен състав, не е занижен, нито завишен, а напротив, напълно съответства на установените по делото обстоятелства, касаещи процесното увреждане, и на принципа, закрепен в чл. 52 ЗЗД. Поради изложеното настоящият съдебен състав намира, че определеният от първоинстанционния съд размер на обезщетение (3 000 лева) напълно съответства на претърпените от пострадалия неимуществени вреди.

Първоинстанционното решение на основание чл. 271, ал. 1, изр. 1, пр. 1

ГПК следва да се потвърди с изключение на частта, с която искът е уважен и по отношение на ВАС.

По частната жалба:

С обжалваното с частна жалба от адв. С. И., действащ като процесуален представител на Х. Т. И., определение №262461/11.04.2023 г. СГС по реда на чл. 248 ГПК допълнил решението си № 260370/27.02.2023 г. по делото, като е осъдил на основание чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ, Х. Т. И., ЕГН *****, да заплати на Върховен административен съд, със седалище: гр.София, бул. „Ал. Стамболийски“ № 18, сумата от 88.46 лева - разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Настоящият въззивен състав намира, че обжалваното определение е напълно съобразено с принципа на чл. 6, пар. 1 от ЕКПЧ и практиката на ВКС, най – вече със закона, правната и житейска логика. Разпоредбата на чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ урежда възможността за присъждане на разноски на ответник по иск по специалния закон, когато исковата претенция е била отхвърлена отчасти, какъвто е изходът по първоинстанционното дело. Ако ответник е представляван от юрисконсулт, той има право да търси разноски за юрисконсултско възнаграждение съразмерно на отхвърлената част от иска. В разглеждания случай ответникът ВАС е представляван от съдебен помощник - така в пълномощно (л. 36 от делото), в което П. Д. е посочена като съдебен помощник. Дали ответникът е представляван от юрисконсулт или от друг служител с юридическо образование, няма никакво значение за отговорността за разноски на ищеца по чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ. В този смисъл е практиката на ВКС – например решение № 163/24.06.2020 г., постановено по гр.д.№ 924/2019 г. на IV г. о., която напълно се споделя от настоящия съдебен състав. Ето защо правилно и обосновано е уважено искането на ВАС за изменение на решението в частта за разноските, като е присъдено възнаграждение в размер на 88.46 лева, съобразно отхвърлената част на иска и НЗПП.

По разноските:

При този изход на спора (неоснователността на първоначалната въззивна жалба на АСС и на насрещната такава на Х. Т. И.) в полза на процесуалния представител въззиваемия - ищец следва да се присъдят сторените разноски – адвокатско възнаграждение за защита по първоначалната въззивна жалба на АССГ. В тази насока в полза на адвокат С. Т. И. следва да се присъди адвокатско възнаграждение за осъществено от него безплатно процесуално представителство на Х. Т. И. по защитата срещу АССГ във въззивното производство в размер на 600 лева съгласно чл. 7, ал. 2, т. 2 от НМРАВ. Предвид основателността на въззивната жалба на ВАС, правеното искане по чл. 78, ал. 8 ГПК и доказателствата, че във въззивното производство е представляван от юрисконсулт, следва да му бъдат присъдени разноски в размер на 100 лева за юрисконсултско възнаграждение.

Воден от изложеното, Апелативен съд – София

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение от 27.02.2023 г. по гр. д. № 14110/2020 г. по описа на Софийски градски съд в частта, с която на Върховен административен съд, със седалище: гр.София, бул. „Ал. Стамболийски“ № 18, е осъден да заплати на Х. Т. И., ЕГН *****, сумата от 3000 лева - обезщетение за причинени неимуществени вреди - малocenност и накърнено чувство за справедливост от нарушаване правото му на разглеждане и решаване в разумен срок на адм. д. № 11607/2019г. на АССГ, ведно със законната лихва от 21.12.2020г. до окончателното плащане, като вместо него постановява:

ОТХЪРЛЯ като неоснователен предявения иск на основание чл. 26 ЗОДОВ за осъждане на Върховен административен съд, със седалище: гр.София, бул. „Ал. Стамболийски“ № 18, да заплати на Х. Т. И., ЕГН *****, сумата от 3000 лева - обезщетение за причинени неимуществени вреди - малocenност и накърнено чувство за справедливост от нарушаване правото му на разглеждане и решаване в разумен срок на адм. д. № 11607/2019г. на АССГ, ведно със законната лихва от 21.12.2020 г. до окончателното плащане.

ПОТВЪРЖДАВА в останалата обжалвана от страните част решение от 27.02.2023 г. по гр. д. № 14110/2020 г. по описа на Софийски градски съд, с която на основание чл.26 ЗОДОВ Административен съд - София град, със седалище: гр.София, ул. „Георг Вашингтон" № 17, е осъден да заплати на Х. Т. И., ЕГН *****, сумата от 3000 лева - обезщетение за причинени неимуществени вреди - малocenност и накърнено чувство за справедливост от нарушаване правото му на разглеждане и решаване в разумен срок на адм. д. № 11607/2019г. на АССГ, по което е ищец, ведно със законната лихва от 21.12.2020г. до окончателното плащане, и е отхвърлен искът за солидарното осъждане на Административен съд - София град и Върховен административен съд да заплатят на Х. Т. И. сумата над присъденото обезщетение до пълния заявен размер от 26000 лева като неоснователен, както и изцяло е отхвърлен предявеният иск на основание чл. 26 ЗОДОВ срещу Прокуратурата на Република България за присъждане на обезщетение в размер на 26000 лева.

ПОТВЪРЖДАВА определение №262461/11.04.2023 г. по гр. д. № 14110/2020 г. по описа на Софийски градски съд.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. с чл. 273 ГПК Административен съд - София град, със седалище: гр.София, ул. „Георг Вашингтон" № 17, да заплати на адвокат С. Т. И., с адрес: гр.***, ж.к. „****“, бл. *, вх. *, ет. *, ап. *, сумата от 600 лева - адвокатско възнаграждение за осъществено от него безплатно процесуално представителство на Х. Т. И. във въззивното производство.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. с чл. 78, ал. 8 ГПК и чл. 273 ГПК Х. Т. И., ЕГН *****, да заплати на Върховен административен

съд, със седалище: гр.София, бул. „Ал. Стамболийски“ № 18, сумата от 100 лева - разноси за юрисконсултско възнаграждение във въззивното производство.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд по правилата на чл. 280 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____